

בין ישראל ומצריים בימי גולדה מאיר:

הדבר אינו חל, כמובן, על הזית... הפרוב הישראלי, אשר בראשה עומדים מנחם בגין, שימיעון פרס ויצחק רבין, והמשתרעת עתה מן האגף הקיצוני של גוש-אמונים ועד המערך - עם או בלי מפ"ם.

בראשית 1971, זמן קצר אחרי שהגיע לשלטון, הודיע הנשיא אנוור אל-סאדאת לשליח האו"ם על נכונותו לעשות שלום עם ישראל, תמורת נסיגתה של ישראל לגבול הבינלאומי. תחת לברך על כך, ולוא על-תנאי, שפכה גולדה מאיר קיתון של גידופים על אל-סאדאת, ומנחם בגין עוד עלה עליה. התוצאה הייתה מילחמת יום-הכיפורים, שבה נהרגו אלפים רבים משני הצדדים. באחור של שמונה שנים קיבלה ישראל את העקרונות שהעמיד אל-סאדאת מלכתחילה.

דבר רומה מאוד עקוב לקרות עתה בין ישראל והעולם הערבי כולו.

מהי התשובה

הסבירה?

התשובה הסבירה של כל ממשלה ישראלית לתוכנית האמיר פאהד היא בנוסח "כן... אבל..."

ממשלה נבונה, המעדיפה את ה"שולם על פני הכיבוש, היתה מפרי-סמת הודעה של ברכה על עצם נכונותה של סעודיה לזכות שלום עם ישראל ולהנהיג את העולם ה"ערבי כדרך זו. היא היתה מציינת את העקרונות החיוניים של ה"תכנית (לפי גישתה של הממשלה), תוך שלילת החלקים שאינם מקובלים עליה. היא היתה מזמינה את סעודיה למשאומתן על בסיס זה.

לא כן צריכה להיות תגובתו של מחנה השלום הישראלי. הוא יכול לחייב את התוכנית כימעט בשלמותה, גם מבלי לקבל את כל פרטיה.

עיקרי התוכנית של האמיר פאהד תור-אמים את גישת מחנה-השלום הישראלי, ובייחוד את תוכניתה המפורטת של המועצ-צה הישראלית למען שלום ישראלי-פלסטיני משנת 1976. תוכנית זו מבוססת על העיר-קרן שיש להסכים למימוש זכותו של העם הפלסטיני להגדרה עצמית, וביכללה הזכות למדינה לאומית משלו בגדה ו-ברצועה, לצד ישראל תוך שלום עימה.

תוכנית-פאהד היא, כמובן, עמדה ערבית התחלתית למיקוח. יש בה פגמים ברורים, למשל:

● הסעיף על זכותו של כל המדינות במרחב לקיום בשלום טעון פירוט והבי-רה, תוך איזכור מפורש של שם מדינת ישראל.

● צריך להיאמר במפורש כי המדינות הפלסטינית תקום על פי משאומתן ישיר עם ישראל, ועל סמך חוזה רשמי עימה.

● דרוש ציון כיר ירושלים המיוזרחת, אף אם התפך כיר המדינה הפלסטינית, תישאר מאוחדת עם ירושלים המערבית, בירת ישראל, במסגרת עירונית משותפת.

● הסעיף על זכות הפליטים הפלסטיניים ניים לבחור בין שיבה לבין תשלום פיצויים טעון פירוט, כדי למנוע את הצפת ישראל בפליטים. שיקום הפליטים, בעזרת קרנות בינלאומיות ובשיתוף ישראל, צריך להתי-בצע בעיקרו במדינה הפלסטינית.

● כמו השלום הישראלי-מצרי, צריך השלום הישראלי-פלסטיני והישראלי-ערבי לכלול סידורי-ביטחון מתאימים, שימנעו סכנות קיום שני הצדדים, ובכללם סידורים לפירוק גרעיני.

כל גורם ישראלי החותר לשלום צריך לגלות את דעתו על תוכנית-פאהד ברור-זו.

ראשי-המשלה, מפקד אצ"ל, ושר-החוז, מפקדי לח"י, החליטו השבוע לכלול ברשימת הנופלים במלחמות ישראל את האיש שהוצא להורג על-ידי לח"י

מי הרג את גילעד?

האיש את סמכותו וזהרגיש את הי עובדה כי החיים והמוות של פיקוד ריו הם בידו... לא אחת איים עליי הם באקדחו כשהוא מסנן בין שני ניו מילים איומות: "אני אדפוק אותך כמו כדב". האיומים בוטאו בזיחות הרעת כשהיו על שיפתו תיו.

מי שהיה האחראי למיבצעים בלח"י, יעקב בנאי ("מול") כתב בספרו חייילים אלמונים:

כינתיים החריפו הוחסום בין מיכאל (שמיר) ושאוז (גילעד), אף כי שאוז רכש לו מיספר הס"י דים נלהבים ביותר מקרב האני שים שהעריצוהו על תכונות המני היגות המוחלטת שבו, ועל עוז ריו חו, גברו הטרננות על גסות רוחו ועל איומו המתמידים. נוספו סי פור-יוזועה על יחסו לבנות, עד אשר שחור, שהיה מקשרו הי אישר, לא יכוד היה עוד לעמוד באווירה איומה זו ואיכר עצמו לי דעת. הוא שאיר אחריו פתק בזו הלשון: "בתנועה כמו שהיא הי יום, אין לי מקום, וכלי התנועה אין ערך לחיי".

ילינמור טען בספרו שגילעדי תיכנן באותה תקופה לפגוע בראשי ההגנה והי

האנשים המעטים שהכירו את הי פרשה נדהמו. לפני 38 שנים נורתה הירייה ששמה קץ לחייו של אחד ממנהיגי לח"י, אליהו גילעדי. היריה נורתה ללא האירגון. השבוע הוכנס שמו של גילעדי לרשימת הנופלים במלחמות-ישראל. הי מחתרת טרפה את בנה, ועכשיו, כשראשיה הגיעו לשלטון, היא מטרת את שמו. פרשת גילעדי אירעה בימים הקשים של לח"י, ב-1943, אחרי שכימעט כל מנהיגי האירגון המחתרתי הקטן נתפסו ונכלדו במיורע והלח"י כימעט שפסק מלהתקיים. אליהו גילעדי, שעלה לארץ באמצע שנות השלושים והצטרף ללח"י ב-1940, היה גם הוא בין הכלואים. את אופיו ודעותיו של גילעדי מתאר ילינמור במילים הבאות:

גילעדי היה מהפכן מטיבעי. הוא לא קיבד מוסכמות כאילו הן מדי-כנות מאזינה, ולא נשמע לאותו ריטה. את היזכותו מהפכנית פיר-תח אל מעבר לגבול המפורד בין מהפכנות לניחוליום. כשאיר אנשי המחתרת שקע בקריאת יצירו-תיהם של המהפכנים הרוסיים כי מאה היע, בעיקר הס"ר (פוציא) ליסטיפריבולוציונרים). אליהו גיל-עדי היה משוחרר מכל דיעה קדו-

ברור לחלוטין שיצחק שמיר, הוא ש-החליט על הוצאתו להורג של גילעדי, אולי בהתייעצות עם חברים בהנהגת לח"י. אך מי ביצע את ההוצאה להורג? יהושע כהן, איש שדה-יבוקר, סירב לגלות זאת לכתב העולם הזה. איש לח"י אחר, בנימין גפנר, סירב גם הוא לומר מי ירה בגילעדי. ניסיון לדבר עם שרה-חוז, יצחק שמיר, נעצר אצל דוברו. השר מסרב לדבר על הפרשה. רמזים לזהותו של האיש שביצע את גזר-הדין עשויים להשתמע מן הקטע הבא בספרו של ילינמור:

סיימתי את השיחה עם מיכאל

מי הרג את גילעד?

גילעד די?

(שמיר) בעניין זה (הכריחה מי מחנה המערך) באזהרה שהיתה גם בקשה: אף אם ועמוד גילעדי בהכשתו בזמן הראשון, אין ספק כליבי שהוא ישתחרר מהפיקוח כי אחד הימים, ביקשתי את מיכאל שיהיה ער לסכנה ועמוד על הי מישמר. שיהיה הוא הראשון אשר ישלח ויפעיז את נישקו. באו ימים ומיכאל זכר.

חיזוק למה שעשוי להשתמע מקטע זה, נמצא בספרו של ברוך נאדל, פרשת הלווח יונתן. נאדל מכנה את ראשי הלח"י באותיות, וטוען כי את ההוצאה להורג ביצע אחד ממנהיגי הלח"י:

גם גימד לא היה כוגד ממש, אף כי יריבו התנועה ניסו לא פעם לתיאחו כפרשת הריגתו כדי לננת את המחתרת. גימד היה איש אירי גון גאונ, מתכנן מזהיר, מבריק כמיבצעים ובעל חוש כימעט נמוי אי גצבי פעויותיהם של מתנגדים. חוש זה כימעט והצילו, כאשר ירה בו בית מכער דלמבת השודקו, וי גימד עוד הספיק, למראה עיניו הלוהטנת של תליינו, להניח את ידו על האקדה שהיה צמוד תמיד לירכו, וזהריוו מתוך הנרתיק.

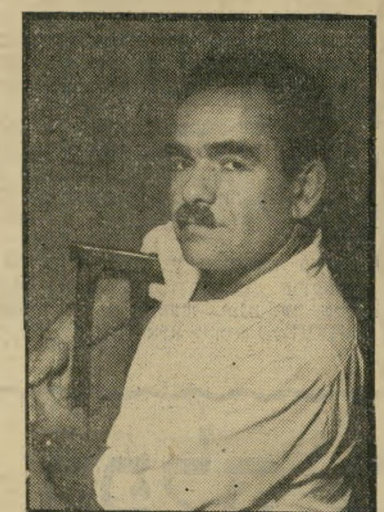
על-פי עדותו של נאדל נערכה ההוצאה להורג בנוכחות של אלף, הוא אלד-שייב, במרכז הלח"י. עדויות אחרות אומרות שההוצאה-להורג בוצעה בחולות ראשוני לציון. לפני הבחירות לכנסת הובטח לבניי מישפתו של גילעדי לשבץ את שמו כי רשימת הנופלים. עכשיו החליט אירי גון ותיקי הלח"י לטהר את שמו של אליהו גילעדי.

אצ"ל ובראשי המפלגות ביישוב. באחת ההפגנות הגדולות נגד הבריטים, עמדו אנשי הלח"י להטיל אצבעות גילעיניט לתוך הקהל כדי לעורר מהומות דמים נגד השלטון. גילעדי תיכנן את הפעולה. כאשר דווח על כך לשמיר, ציווה מייד לבטלה. כתב ילינמור:

נכנס אליהו גילעדי, ושאל את מיכאל אם הוא הורה לבטל את הפעולה. מיכאל ענה בחיוב, ושאוז לא היסס לאיים על מיכאל לפני פיקודו: "שזו תהיה הפעם הי אחרונה. אם תעז לשנות פקודה שלי, אדפוק אותך כמו כדב". כדי להמחיש את רצינות דבריו הצביע על הפטיש של אקדה קודט אמרי קאי שהיה הרוך... המצב דרש הכי רעה מהירה. מיכאל היסס, כי נתון היה כמצוקה נפשית. לא זו בלבד שהיסוד חשבונות הוא דבר נורא, הוא גם לא היה בטוח כי תוצאות.

שמיר כתב אל ילינמור, וביקש את עצמו, אך עד שהגיעה תשובתו של ילינ-מור, כבר נעשה המשעה.

ילינמור כתב בספרו: כאשר היע מכתבי לירי מיכאל, כבר לא היה אליהו גילעדי קיים. 13 אחראים מכד הארץ זומי נו לחולות כתיים, כדי להודיע להם על הוצאתו להורג. מיכאל נימק לפניהם את המעשה, בגולדו את רשררת מעליו. הכל משוכנעים היו כצידקת ההחלטה. מיכאל הי דיע כי הוא נכון לעמוד לדין... הי החלטה להוציא להורג את גילעדי וההוצאה לפועל של ההחלטה אי-שרו פתיאחד.

שמיר וירניצקי (1952) ער לסכנה

מה, מכל אריקות, מהתחייבות כדי שהי, ומכל נאמנות לאויבא ולי ארם. הוא היה מהפכן מקצועי.

למרות תכונותיו אלה, בחר יצחק שמיר (או יורניצקי) דווקא בו כשותפו לבריחה מבית המערך. השניים נטלו את הנהגת הלח"י מידי יהושע כהן, שהיה מאוחר יותר שודרו של דויד בן-גוריון, והיום הוא תושב שדה בוקר. יצחק יורניצקי, שכונה מיכאל, היה המנהיג. גילעדי, שכונה שאול, התי-חיב לקבל את פקודותיו של שמיר. את התנהגותו של גילעדי תיאר ילינמור במילים הבאות:

יחסו האישי לפיקודו היה הי גרוע ככל. הוא התעמר בהם כי גסות וכאכזריות, בלי להבחין בין בחור לנערה. הוא פטר על פניהם כלי שודקו כמה חטאו. הוא פגע כנתון לפירותו כרם קר לחטוטי במעשה מחושב מראש, כדי להמי